

MATVANOR VID KRONISKA SJUKDOMAR

PREVENTION OCH BEHANDLING

DIETISTENS ROLL

MATVANOR VID KRONISKA SJUKDOMAR

Vid kroniska sjukdomar är det viktigt att beakta matvanor både ur ett preventivt och behandlande perspektiv. Flera av sjukdomarna är möjliga att förebygga med hälsosamma mat- och levnadsvanor. För personer med kronisk sjukdom har maten ofta en central del i den medicinska behandlingen och råden bör anpassas efter personens behov och förutsättningar. En del personer med kronisk sjukdom, speciellt äldre, löper risk att drabbas av sjukdomsrelaterad undernäring. Patientens nutritionsstatus har stor betydelse för prognos, vårdtid och risk för komplikationer.

Vad är kronisk sjukdom?

Det finns ingen vedertagen definition av kronisk sjukdom. I denna strategi avses sådana sjukdomar som en person har under sin livstid eller under mycket lång tid. De vanligaste förekommande kroniska sjukdomarna tillhör grupperna hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes, cancersjukdomar, lungsjukdomar såsom astma, allergi och KOL, psykiska sjukdomar inklusive beroendesjukdomar, neurologiska sjukdomar, muskel- och ledsjukdomar samt långvariga smärttillstånd.

Källa: Strategi för kroniska sjukdomar

Inom de tre förbättringsområdena; **patientcentrerad vård**, **kunskapsbaserad vård** samt **prevention och tidig uppmärksamhet**, som lyfts i regeringens satsning på en nationell strategi för att förebygga och behandla kroniska sjukdomar ser Dietisternas riksförbund (DRF) flera områden där förbundet och yrkeskåren kan bidra till ökad kunskapen och kvalitén inom vården för personer med kroniska sjukdomar.

DIETISTENS ROLL

DRF vill bidra till att vården blir mer **patientcentrerad** genom att individanpassa råd om mat och matvanor i det preventiva arbetet, samt att individanpassa nutritionsbehandlingen vid kronisk sjukdom. Dietistens roll i arbetet med kroniska sjukdomar ser olika ut beroende på diagnos och målet med kostbehandlingen. Dietisten visar respekt för patientens individuella behov, preferenser och värderingar. Med hjälp av en grundlig anamnes kan den enskilda individens specifika behov, förutsättningar, resurser och förväntningar identifieras. Själva nutritionsbehandlingen individanpassas i samråd med patienten, så att patientens energi- och näringsbehov täcks med hänsyn till sjukdomstillstånd, funktionsnivå, ekonomi, smakpreferenser, matkultur, matlagningkunskap etc. Nutritionsbehandlingen kan involvera familj och vänner enligt patientens önskemål.

DRF vill bidra till en mer **kunskapsbaserad vård** inom området nutrition och hälsa. Dietisten följer den vetenskapliga utvecklingen inom området och utgör en viktig kunskapsresurs för patienten, vården, myndigheter, beslutsfattare och det kringliggande samhället i dessa frågor.

DRF vill bidra till arbetet med **prevention och tidig uppmärksamhet** genom att sprida kunskap om vikten av att identifiera patienter som är i behov av nutritionsbehandling. DRF vill sprida kunskap om evidensbaserade råd om mat och matvanor, samt hur dessa råd kan individanpassas i det sjukdomsförebyggande arbetet och vid nutritionsbehandling vid kronisk sjukdom. Detta kan ske genom utbildningsinsatser riktade mot patientföreningar, övriga vårdprofessioner och mot kompetenscentra inom landstingen, samt via tvärprofessionella nätverk.

*God nutritionsstatus utgör en del i grunden för människans hälsa och liv. Ett fungerande **teamarbete** är centralt då kroniska sjukdomar ofta bottnar i en komplex bakgrund.*